

FOTO: MARTIN BUBANDT-JENSEN

Undergrundens
bohemer Side 6

2

KULTUR

Københavnersnude

Byen har taget efterårsparfumen på og fylder gaderne med tunge sensuelle dufte. Lugten af København skifter ikke bare med årstiden, for hvert kvarter har sin egen duft. Dufteksperter og parfumeskaberer, Joel Leonard tog Politiken ved næsen på en tur gennem byen for at tegne et duftportræt af Kongens København.

Snifferi

Af Heidi Vesterberg og Lars Hansen (foto)

Næseborene er foldet helt ud. Resten af dufteksperter Joel Leonard står midt på en trafikeret Nørrebrogade og snuser lugten af Nørrebro ind:

»Orientalske krydderier, dansk kirkegård, frugt, kryd-

ret armsved. Og aggression«. København lugter, og hvert kvarter bidrager med sin særlige duft. Vesterbro lugter af humle. Og på Østerbro kan særligt følsomme lugteorganer få færten af brændt kød, når vinden fra Bispebjerg krematorium står i den rigtige retning. Eller den forkerte. Alt afhængig af næsen.

Joel Leonards udgave er ikke helt almindelig. Som parfumeskaber og antropolog med speciale i duft lever han af sin næse, og blev han placeret et sted i København med bind for øjnene, ville han hurtigt vide, hvor han var. Alene på grund af lugten.

Med hans veludviklede lugtorgan som guide, er vi gået ud i gaderne for at opleve København gennem næsen. På jagt efter de dufte, der hver dag påvirker københavnere, og sender meddelelser gennem luften, selv om langt de fleste af byens næser og deres ejermænd ikke bevidst lægger mærke til det.

»København er enestående,

fordi vi i en forholdsvis lille storby får så mange forskellige duftoplevelser. Vi har den salte havlugt fra havnen, kanalerne, hvor havlugten forandres og ferskvandsduften fra søerne. Og så snart man bevæger sig væk fra vandet, og ud i brokvartererne ændrer duftene sig gevaldigt. Som københavnere kan vi passere gennem mange forskellige duftkulisser bare ved en gåtur på et kvarter. Jeg behøver ikke rejse til Spanien for at opleve helt anderledes og nye dufte. Jeg kan bare tage til Nørrebro, siger Joel Leonard, der bor på Østerbro.

Det er blandt andet byens placering ved vandet, den forholdsvis lave bebyggelse og brokvartererne, der gør København til en særlig duftoplevelse i forhold til så mange andre storbyer. Fugtigheden fra vandet forstærker duftene, og vinden fra havet blæser skiftende duftindtryk gennem byen. For tiden har København taget sin efterårsparfume på, og byens puls banker tunge sødmefulde dufte ud i gaderne. Den helt store duftkilde er nemlig parkerne og byens mange grønne områder. Skulle man hælde lugten af København på flaske og kalde det en parfume, måtte det ifølge Joel Leonard blive en serie. En lang duftserie med navne som: Efterår, sensommer eller forår i København.

»At sælge København som en duft ville være snyd. Andre storbyer kan have en enkelt duft som Paris og Havana parfumerne, men hvis man virkelig elsker og kender København, er man nødt til at skabe mindst fem for-

Oplev København gennem næsen

Læg en dufrute gennem byen, og tag gerne hele familien med. Det skærper duftbevidstheden at tale om oplevelsen.

Følg evt. dufteksperterens personlige anbefalinger:

- De kongelige stalde. Kun for folk med hang til hestelugt.
- Søerne. Især i maj når kastanjetræerne blomstrer.
- Højmessens lørdag i den russisk-ortodokse kirke i Bredgade. En særlig duftceremoni med masser af røgelse, sang og ingen ord.
- Frederiksberg Have, Haveselskabets Have og Søndermarken i en duftende treenighed: Kan opleves hver for sig, men er tilsammen en enestående duftoplevelse.

Følsomme næser bør undgå

- Overfyldte busser. Især linje 5 A
- Lynettens rensningsanlæg
- Et krematorium i brug
- Dyrehandler med dyrefoder, fugle, kaniner og aber. En nasal turn off
- Rækken af telefonbokse på Nytorv

skellige dufte. Hver årstid giver byen sin helt specielle duft, og sensommeren og det tidligere efterår i København er noget for sig. Med alle de grønne åndehuller er byen mærkeligt nok stadig i harmoni med naturen, og det giver en naturlig cyklus i duftene. Tænk bare på Søerne, når kastanjerne blomstrer i maj, og spreder en fantastisk parfume ud over hele området. Eller når guldrøgn og syren afgiver deres næsten bedøvende duft hist og pist f.eks. nede ved Østre Anlæg. Man bliver helt høj af duften, og det påvirker hele bybilledet. Den tunge og sensuelle sensommerduft er min yndlingsduft, og det er netop

nu, at København virkelig praler med sin erotik«, siger Joel Leonard.

Kanalerne og havnen

Christianshavn er umiddelbart ikke særligt erotisk den onsdag eftermiddag. Og dog. Efter et par indåndinger ved kanalen fyldes næsen af gammelt, vådt træ, tjære og bejdse fra bådene og lugten af vandet fra kanalerne. Blandet med lugten af cigaretrøg og øl fra tre mænd på en bænk og en gæragtig moden duft fra bladene, der stadig holder sig fast i træerne. Christianshavn lugter af Danmark i gamle dage, mener Joel Leonard, og giver især brostenenes jordduft æren for det. Vi runder et hjørne, bevæger os ned mod havnen og straks fortrænger den salte havlugt alt andet.

»Det er fantastisk. Pludselig kommer den rene friske

havluft og lugten af tang, og den duft kan du altså få mange steder i byen, når vinden tager den med sig. På grund af den lave bebyggelse kan vinden bære duftene meget langt. Ved pålandsvind kan jeg sidde på Østerbro og pludselig få lugten fra Lynettens rensningsanlæg, og kommer vinden fra Bispebjerg, kan jeg faktisk lugte, når krematoriet er i brug. Det er måske ikke så charmerende, og det tog mig lang tid at finde ud af, hvor den lugt kom fra. En helt bestemt lugt af brændt kød. Lidt som barbecue, men man er ikke tvivl om, at det er menneskekød«, siger Joel Leonard, der måtte cykle rundt med et kort i hånden og næsen som kompas for at finde frem til synderen.

En veludviklet lugtesans er altså ikke altid en gave. Hver gang vi trækker vejret, modtager vi duftindtryk, og selv om de færreste er så duftbevidste som Joel Leonard, bliver vi alle sammen påvirkede af byens skiftende dufte. Meget mere, end vi tror.

»Døgnet rundt får vi meddelelser gennem luften. Sover du i et rum, hvor der er ildebrand, vil du vågne, fordi din næse fortæller dig, at det brænder. Lugtesansen er ikke bare et middel til nydelse, men også en instinktiv overlevelsesmekanisme, vi bruger hele tiden. Også når vi går rundt på gaderne i København«, siger Joel Leonard, der oprindeligt er fra New York, men betragter sig selv som københavnere – efter at duften af en dansk kvinde bragte ham til byen for 37 år siden.

Indre by

På Kongens Nytorv kommer havlugten stadig i små briser. Afbrudt af pølsebod og bilos. Længere oppe ad strøget forsvinder havlugt og bilos, og fliserne fortrænger naturen. Til gengæld bliver parfumer, aftershaves og kropslugte kraftigere. En skarp lugt af urin ved telefonboksene på Nytorv får næseborene til at snøre sig sammen i akut selvforsvar. Andre steder folder de sig ud

Fortsættes side 2

